

Практика застосування кейс-методу у поєднанні з груповою роботою у віртуальних кімнатах підтверджує, що студенти краще засвоюють матеріал, активно включаються у навчальний процес та демонструють вищий рівень мотивації [1, с. 101].

Отже, використання Zoom-конференцій із розподілом студентів на групи та застосування кейс-методу є ефективними інструментами викладання дисциплін з медіації. Такий підхід сприяє формуванню у студентів професійних компетентностей, необхідних для майбутньої медіаторської діяльності [2, с. 81].

Вивчення медіації має особливе значення при підготовці фахівців із соціальної роботи та права, оскільки саме ці спеціальності передбачають тісну взаємодію з людьми, вирішення конфліктів, захист прав та інтересів громадян. Опанування навичок медіації робить майбутніх правників і соціальних працівників здатними ефективно застосовувати практики ненасильницького врегулювання спорів, сприяти діалогу та злагоді в суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Лукашевич І. М. Медіація в Україні: історико-правові передумови та перспективи. *Вісник юридичного факультету Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2024. Випуск 82. Частина 1. С. 98-102. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/05/15.pdf>.
2. Наумик А., Кондратова Я., Шевченко С. Медіація в Україні: сучасний науковий огляд. *Universum*. 2024. № 13. С. 79-82. URL: <https://archive.liga.science/index.php/universum/article/view/1262>.
3. Про медіацію: Закон України від 16 листопада 2021 року № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
4. Токарева К. С. Нові напрями розвитку медіації в Україні. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2020. № 4. С. 226-234. URL: <file:///C:/Users/Viktor/Downloads/goncharuk,+24.pdf>

Горецька Х.В., к.ю.н., доц.,
завідувач кафедри теорії держави і права
Львівський торговельно-економічний університет
м. Львів

МЕДІАЦІЙНІ СЛУЖБИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

В умовах динамічного розвитку сучасного освітнього середовища значної уваги потребує зміцнення атмосфери взаєморозуміння, налагодження ефективної комунікації між здобувачами освіти та персоналом, внутрішньо між працівниками закладів вищої освіти та зовнішньо у контакті із колегами, а також у відкритому до комунікації середовищі студентів. Таке досить широке коло учасників освітнього процесу передбачає високий ступінь свідомого дотримання ними принципів гідності, взаємоповаги, толерантності, водночас і пошук забезпечення ефективних способів для сприяння врегулюванню потенційних конфліктів.

У закладах вищої освіти конфлікти можуть виникати між різними групами учасників освітнього процесу. Конфлікти між студентами часто пов'язані з академічними суперечками, соціальними непорозуміннями або питаннями особистих відносин. Конфлікти між викладачами можуть виникати через розбіжності у професійних підходах, різні погляди на навчальні процеси або конкуренцію. Водночас конфлікти між адміністрацією та студентами або викладачами зазвичай пов'язані з управлінськими рішеннями, політиками університету або фінансовими питаннями. Різноманітність конфліктів у вищих навчальних закладах вимагає застосування гнучких та ефективних методів їх вирішення, таких як медіація [4, с.241].

Принципи на яких ґрунтується процедура медіації є досить чіткими та зрозумілими, насамперед це взаємна згода сторін медіації, що передбачає добровільність участі усіх сторін у цій процедурі, це також її конфіденційність, чітка нейтральність, незалежність та неупередженість медіатора та рівність прав сторін у медіації. Отже для освітнього середовища медіація як добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт шляхом переговорів є ефективним сучасним цивілізованим способом знайти вирішення складних, іноді на перший погляд безвихідних ситуацій.

Наприкінці 2023 року в рамках проєкту «Формування культури консенсуального вирішення конфліктів як спосіб досягнення справедливості в українському суспільстві», що реалізується Українською академією медіації за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми «Справедливість для всіх» були відкриті та ефективно функціонують перші медіаційні служби в закладах вищої освіти [2]. Ця тенденція активно поширюється, адже медіаційні служби у закладах вищої освіти не лише пропонують процедуру медіації як альтернативний позасудовий спосіб вирішення спорів, ці служби насамперед інформують про медіацію, консультують щодо можливості її застосування, забезпечують організаційну підтримку та співпрацюють із медіаторами для надання якісних послуг.

Метою створення та функціонування медіаційних служб є: укріплення атмосфери порозуміння при реалізації освітнього процесу та проживання у гуртожитках здобувачів вищої освіти; організація надання послуг медіації (очно чи онлайн) здобувачам вищої освіти, науково-педагогічному та адміністративному персоналу закладу вищої освіти, проведення заходів з укріплення культури мирного вирішення спорів [4].

Міжнародний досвід показує, що просування культури медіації у вищій освіті, яка характеризується великою різноманітністю і, отже, сприятлива для конфліктів, дає змогу конструктивно управляти конфліктними ситуаціями, впроваджувати інноваційні форми діалогу в інституційну культуру, а також сприяти та заохочувати активне співіснування та спільну відповідальність усіх [1]. В європейському контексті інтеграція медіації в освітнє середовище є поширеним явищем. У випадках, коли медіація впроваджується, пов'язані з нею переваги стосуються розвитку навичок управління конфліктами та їх запобігання, позитивної комунікації, відданості та поваги, а також зміцнення міжособистісних відносин та усталення просвітницької місії закладів вищої освіти. Діяльність медіаційних служб сприяє формуванню налагодженого соціального середовища, у якому комфортно навчатись та працювати, адже вона насамперед зорієнтована на реалізацію інтересів учасників освітнього процесу та надає професійну допомогу у процесі ефективної взаємодії. Саме для успішного впровадження медіації в освітньому середовищі використовуються різноманітні методи та інструменти та одним із ключових механізмів все ж є створення медіаційних служб при університетах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Guiomar, P., & Costa e Silva, A. M. (2025). Mediation In Higher Education: A Systematic Literature Review. *New Trends in Qualitative Research*, 21(1), e1157. URL: <https://doi.org/10.36367/ntqr.21.1.2025.e1157>
2. Медіаційні служби – ефективне вирішення спорів в освітньому середовищі. Аналітичні матеріали Української академії медіації (UAM). 13.04.2024р. URL: <https://mediation.ua/news/mediacijni-sluzhbi-efektivne-virishennya-sporiv-v-osvitnomu-seredovishi>
3. Пашенко О., Медведовська Т., Терханова О., Понафідіна Д. Медіація у вищій освіті: теорія та практика. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*, August 16, 2024; Oxford, UK, 238–244. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-16.08.2024.04>
4. Медіаційна служба Львівського торговельно-економічного університету. Офіційний сайт ЛТЕУ. URL: <https://www.lute.lviv.ua/structure/other-units/mediaciina-sluzhba-lteu/>